

Pesta 25 noemvre. (7 decemvre.)

Va esí dominec'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 39.

Anulu IX, — 1873.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Rentórcerea.

I.

Susu prin codrii fara sóre,
 Si prin holde roditórie,
 Cine trece ca din gandu,
 Cu-alu sêu murgu rapítu de ventu ?
 Trece-unu mandru voinicelu,
 Tineru, 'naltu si frumosielu,
 Unu ostasiu vitézu de frunte,
 Falnicu ca stejaru 'n munte.
 Calu-i negru, asudatu,
 Par' cà-i zmeu incalcatu !
 Preste vâi si preste munti,
 Preste riuri fara punti :
 Nici cà fuge, ci totu sbóra,
 Ca o pasere, usióra.

Cum n'a sborá celu ostasiu
 Cu murgutiú-i dragalasiu,
 Candu departe colo 'n tíera
 Patru ani decandu lasara
 P'o iubita dînisióra
 Dalba ca o lacrimióra ?...
 Dup' atátia ani de rele,
 Dup' atâte timpuri grele
 Cine scie, cine scie...
 Mai vedé-o-a inca via !?...

II.

Nóptea négra se lasara
 Preste munti, vâi si otara.

Susu la dealu si josu prin lunci
 Tóte dormu in visuri dulci :
 Numai celu ostasiu totu sbóra
 Cu murgutiú-i prin ogóra,
 Si-mi incepe a cantá,
 De toti codrii resuná :

„D'asiu fi dómne-o paserióra
 Decátu ventulu mai usióra :
 Duce-m'asiu intr'o clipita
 Pan' la mandr'a mea iubita.

„Sborá-i-asiu in gradinióra,
 Si i-asiu dice o doinisióra ;
 I-asiu cantá cu tonu corescu :
 Cà de doru-i me topescu.

„Pune-m'asiu apoi in sboru,
 Unde ea dórme usioru,
 Si pe dalba fati'a sa
 Mii de sarutári i-asiu dá.

Si cum totu cantá cu gele,
 Lasandu dealuri si valcele :
 Éta cà 'ntr'o poenitia
 Se ivesce-o casulitia
 Mandra, dalba 'mpodobita
 De pomi verdi acoperita.
 Cum ostasiulu o diarescu
 Anim'a-i intinerescu,

Sinu-i bate cu 'nfocare
Si linisce nu mai are.

„Murgule, murgutiulu meu!
(Dice catra calulu seu),
De-ai fugitu in fug'a mare,
Fugi acuma si mai tare!
Fugi, o fugi pe gandulu meu
Ca unu vulturu, ca unu zmeu,
Nici in laturi sè privesci,
Nici in locu sè te opresci:
Pana colo 'n poenitia
La cea dalba casulitia!“

Dar nici bine nu finesce,
Pana murgulu si pornesce.
Nu ca paserea cu doru,
Nici ca ventulu pré usioru:
Ci ca fulgeru luminatu
Trece ageru si 'nfocatu
Preste campu 'ntunecatu!
Nici in laturi nu privesce,
Nici in locu cà sè opresce:
Pan' la dalb'a casulitia
Colo josu in poenitia.

Ér ostasiulu voinicelu
Sare iute de pe elu,
Si ca fluturulu ce sbóra
Mandru, veselu se cobóra
La ferésta 'n gradinióra,
Florile se leganau
Si cu gele suspinau,
Dar elu nici cà le zariá,
Ci cantandu asié dîcea:

„Frundiulica de sacara,
Esi lelitia pan' afara,
Sè culegemu dalbe flori
De cu séra pana 'n diori!

„Vino scumpa 'n gradinióra
Se-ti spunu dorulu ce m'omóra;
Vino, vina, cà te-acceptu
Sè-mi alini dorulu din peptu!

Dar in casa, ca 'nmormentu,
Par' cà tóte dormu visandu...
Numai florile 'n gradina
Plangu cu doru si totu suspina.

„O, dorite floricele!
Ce totu plangeti voi cu gele?
Spune-ti-mi scumpe mai bine
Unde i mandr'a de nu vine...

Unde-i a mea lelisióra
Scump'a vóstra sorióra?...“

„Ah, voinice, voinicele!
Cum n'omu plange noi cu gele,
Candu a nóstra dînisióra
Ca o pasere ce sbóra
Parasi asta campia
Si s'a dusu sè nu mai via?!...
De-candu tu te-ai dusu in tiéra
A ta scumpa lelisióra
Nu mai avù óra lina,
Nu mai avù di senina!

Totu mergea si ér veniá,
Si nimica nu dîcea
Totu plangea si suspiná
Si nimicu n'ó mangaiá;
Numai nóue ni spunea.
Ce dorere-o chinuiesce,
Si ce doru o mistuiesce.

Éta cà 'ntr'o séra lina
Ea venise in gradina,
Printre noi se preamlá
Pe tóte ne sarutá
Si cu lacrimi ne udá.
„Scumpe, dalbe floricele
(Dîse-apoi cu tonu de gele).
Éta 'n urma trist'a óra
Sè me ducu in alta tiéra!...
Éta ór'a multu doiósa,
Candu ve lasu sorori voióse!...
D'a veni candu-va cu doru
Alu meu angeru iubitoriu,
Spuneti-i in canteu linu,
Cà departe d'a lui sinu
Me uscai eu ca o fióre
Ca unu crinu lipsitu de sóre!...
Spuneti-i cu vórbe dulci,
Cà departe, colo 'n lunci...
Unde curge 'necetisioru
Unu riu limpedu sprintenioru
Fara doru, fara simtîre
In eterna amortîre
Dórmu scump'a-i lelisióra
Sub o verde colinióra...

Ér din voi, o sorióre,
Intr'o di de serbatóre,
Dîceti-i ca sè 'npletésca
O cununa feciorésca,
Si-acea dalba de cununa
Miediu de nópte si la luna,
Sè o duca si s'o puna

Colo 'n lunc'a recorósa
 Pe cruciti'a mea doiósa...

 Remaneti dar fericite,
 Flori placute, flori iubite!...
 Remaneti cu Domnedieu,
 Eu me ducu cu dorulu meu!...'

Astu-felu díse ea plangêndu
 Lasandu-se 'ntre noi blandu;
 Si versandu lacrimi amare
 Se mutà in alta tíera,
 Unde dórme 'n amortíre
 Fara doru, fara simtíre...“

III.

Colo 'n lunc'a multu doiósa
 Unde dormu sute de óse...
 Unde curge 'ncetisioru
 Unu riu limpedu sprintenioru:
 Cine plange suspinandu,
 Miediu de nópte p'unu mormentu?
 Plange gelnicu si 'ntristatu
 Celu ostasiu de toti lasatu!...
 Lun'a dalba dintre stele
 Totu la elu cautá cu gele,
 Cum saruta de doiosu
 Celu mormentu intunecosu,
 Cum asiédia usiorelu
 Pe crucitia langa elu
 O frumósa cununióra
 De crini dalbi si lacrimióra,
 Apoi cade adencitu
 Pe mormentulu in floritu,
 Si 'ncátu tiene nóptea lina
 Plange-amaru si totu suspina.

Cum n'a plange cu 'ntristare
 Nóptea lunga, nóptea mare,
 Candu sub verdea colinióra
 Ca o rupta lacrimióra
 Dórme totu ce-avea mai santu,
 Si mai dragu p'acestu pamentu!?
 Plange-va si va totu plange
 Pana sinu-i se va frange!...

Ér atunci colo 'ntre stele
 Mai uní-s'oru fara gele
 Dóue animi simtítórie
 Ce si-au fostu dragi pe sub sóre.

Petru Dulfu.

Valsulu pe ghiatia.

— Novela de C. Rudolf. —

(Urmare.)

Emmy facù indata la prim'a convenire a loru cea mai mare impressiune a supra lui.

Grati'a si frumseti'a ei lu-rapira, ba chiar intrecerile si micelile insolintie ale ei i stau atátu de bine, incátu te poteai pucinu superá pe ea, dara nici decátu mania' seriosu.

Apoi stralucia, — candu se adresá catra nana-sa — din ochii ei mierii farmecatori, o radia a unei atátu de intime simtíri, incátu nu poteai sè te indoiesci nici unu momentu de bunetatea animei ei. Cu cátu simtírea, care impluse fiinti'a lui Löbau, devenia mai puternica, cu atátu i era lui mai greu tonulu usioru si glumetiu alu conversatiunii facia de fét'a iubita.

Cu câte-va dile inainte de acestu Silvestru-balu si-propuse a-si chiarificá relatiunea facia de Emmy. Löbau voi a vorbí intimu si seriosu cu dins'a, si in casulu déca va aflá-o aplecata — precum sperá — a duce lucrulu cátu de iute in deseversíre.

Emotiunatu pana in fundulu animei si plinu de nelinisece torturatória sosi Löbau in sér'a de Silvestru cu o óra inainte de inceputulu balului in D.

A vorbí despre lucruri indiferente cu indiferinti nu-i era cu potintia, curentulu lui celu d'antáiu in sér'a acést'a trebui sè fia adresatu catra Emmy.

Löbau se duse dara in o conditoria situata vis-à-vis de localitatea balului, se asedia in o afundime de ferestra si cautá la carutiele cari sosiáu, tienendu intr'aceste inainte-si unu jurnalulu si dandu-si aerulu de a fi de totu perdutu in numerulu celu mai nou alu acestui-a.

In fine sosi caruti'a consiliaresei, pe care indata o cunoscù de pe caii cei suri si de pe larternele cele mari.

Ca o silphida grabi Emmy pe trépt'a libera in susu; Löbau si-parasi loculu si se duse si elu in localulu de balu. De abié se desfacù Emmy — sosindu in garderoba — din mantéu'a sa de iérna, intrá dómn'a de Restorfu si fét'a acesteia Laura, un'a dintre cele mai bune amice ale Emmei.

Copilele tinere se salutara cu o eschiamatiune de bucuria, apoi intarindu Laura cunun'a de rose intunecóse in perulu Emmei i siopti:

— Togma acum veni unu anumitu cine-va cu mine dimpreuna pe trepte in susu!

— Nu știu, de cine vorbești! — i răspunse Emmy întorcându-și capuțiul — la parere, ca să usioreze ostenelele Laurei.

— Mica faciarnica, tu știi foarte bine, pe cine cugetu eu; Löbau nu-ti e asié indiferent, precum voiesci tu a ne face să credem!

— Mie nu-mi e indiferent? — dîse Emmy iritata, — elu mi e tocmai asié de indiferent, ca tie Lordu „Merino!“

„Lordu Merino“ se numia în realitate Isidoru Erlangeru, si era unicul fiu alu celui mai avutu negociatoriu de lana din provincia. Isidoru se sustienu cu scopulu de a-si completa cunoscintiele industriale doi ani în Anglia, si întorcându-se în locul nascerii sale, era entusiasmata nu numai de tote, ce a vediu în acesta tara, ci si imita într'unu modu ridicolu manierele si modulu de vorbire alu angliloru. Fetele tinere, cu cari convenia adeseori într'unu cercu de lectura, lu-numira pentru acesta datina a sa în batjocura „Lordu Merino.“

Laura nu reflecta mai incolo la observatiunile Emmei; ambele copile si-ajutau imprumutatu a-si aduce în ordine toaletele devenite în disordine în carutia, apoi incepu Laura de nou:

— A buna sem'a va dantiá sciutulu cu tine cotillonulu!

— Adeca deca voiu voi eu, Laura, flécurile vóstre incepu deja intru adeveru a me incomodita; mai bine va fi, deca de acum înainte nu voiu mai dantiá cu dinsulu.

— Inse de te va roga, trebuie să dantiezi cu elu, Emmy!

— Trebuie? Sum eu sclava dora? Trebuie, ca noi fetele să ne simtimu fericite totu-de-una, de cate-ori ne afla pe noi cate-unulu dintre acesti domni rigurosi ai creatiunii demne a dantiá cu dinsulu vre-una galopu sau polca?

— Fete, sunteti în fine gat'a? A conversa aveti timpu destulu tota ser'a în sal'a de balu! — dîse domn'a de Restorfu, si damele parasira chil'a.

Chil'a de garde-robe se deschidea spre unu coridoru, si din acest'a intrai într'o anti-siambra angusta, din a carei doue laturi conduceau cate-va trepte în sal'a de balu. Anti-siambr'a acest'a avea trei balcöne deschise spre sal'a de balu, cari ea logele în teatru — cedeau nu numai cea mai frumoasa privire peste spatiulu balului, ci dau totu-odata avantajulu unei temperaturi moderate. Consiliarés'a se asedia aici pe unu jetiu perinatu si predede

pe Emmy grigoi domnei de Restorfu, care conduse ambele fete în sala.

Emmy se afla iritata, ce de altumintrele era unu ce de totu strainu naturelui ei; inse nu ti-ar fi potutu spune, ca în contra cui e iritata. Sal'a era deja moderatu plina, în mijloculu ei stau arangierii si alti domni, între acestia si Löbau.

La intrarea Emmei elu indata se apropiá de ea si dîse într'unu tonu cam alteratu si profundu:

— Este-mi iertatu domnisiór'a de Rohn, să te rogu la primul valsu?

— Ti-multiamescu, domnule Löbau, sum deja angagiata, — raspunse Emmy într'unu tonu atatu de secu si respingetoriu, în care n'a mai vorbitu pan'acum cu junele. Ea ins'a-si se sparia dupa-ce i sborase cuvintele de pre budie; accepta, ca Löbau să o provoce la unu altu dantiu, care acum l'ar fi primitu, sau celu pucinu vre-unu cuventu de parere de reu, cu care să se pota intima conversatiunea. Elu inse se apleca tacendu si se departa în directiunea esirei de a drept'a, spre trepte.

Lui immediatu i urma Isidoru Erlangeru, care asidere se roga de primul valsu. A fi silita, să joce cu Lord Merino! ast'a era pre aspra pedepsa!

Emmy totu-si se invoi iute, ca să fie valsulu fatalu acordatu deja cui-va, si ca să nu treca de mintinosa în ochii lui Löbau.

Acum si-intorse capulu, ca să aiepte cu iubire nanei sale, candu cautatur'a-i se inteln cu a lui Löbau, care în locu de a descinde pe trepte, stete loculu cati-va pasi indepartatu de ea. Emmy se cutremura sub cautatur'a lui; asié inca n'a cautatu ochiu a supra ei. Cate tote se poteau ceti din cautatur'a acest'a! Cine i-ar fi potutu-o explicá! Dar de ar mai cautá inc'odata în acesti ochi?

Ca unu copilu fricosu, caruia i se impare a fi vediuu cutare spiritu si si-reculege totu curagiulu spre a mai privi spre acelu locu ingrozitoriu, asié si-intorse si Emmy capulu contra Löbau.

Löbau disparu.

— Ore cu cine va dantiá? — se intrebá pe sine Emmy.

Nu peste multu resunara tactele introductorie a valsului si domnulu Isidoru Erlangeru veni dupa dantiatori'a sa. Emmy era tacuta si Lord Merino trebui să porte spesele conversatiunei. Elu enara despre petrecerea sa în Anglia, ca era introdusu acolo la o familia de mare influentia, care a vediuu odata chiar

pe premieriulu — pe Disraeli — la sine, si cà dinsulu numai pucinu de n'a convenitu acolo cu acestu mare barbatu de statu. Apoi întrebà, cà cunósce Emmy „Coningsby“ de Disraeli si cà întielesu-a din dinsulu, cumca cei mai renumiti barbati ai presintelui sunt de origine israelita.

In fine se gatà valsulu. Löbau nu l'a dantiatu. Emmy si-rogà dantiausiulu, sè o conduca in chil'fa laterala la nana-sa. Dar de a vorbitu acést'a cu dinsulu? Dar de e acolo?

Emmy si-propuse a fi fórte amabila si a-i da lui primulu ordu in cotillonu. Consiliarés'a a vediutu pe Emmy dantiandu, si acést'a trebui sè-i refereze, caroru domni li-a apromisu celelalte dantiuri.

— Dar pe Löbau nu l'ai vediutu? — întrebà nan'a.

— Elu mi-a cerutu primulu valsu —

— Dar apoi —

— Eu i-am spusu, cà sum deja angagiata!

Dómn'a de Herbeck nu suspicióná nimicu, si Emmy nu peste multu éra-si disparù între dantiatori. Mai urmara trei dantiuri si finea o facù cotillonulu. Löbau nu dantiá, — de siguru a parasitu — precum se vede — localitatea de balu deja înainte de a se incepe valsulu.

Emmy se încercá a-si ascunde neliniscea si-indispușetiunea, cari o apucara, sub masc'a unei vioitiuni fortiate, ce i cadìu de ce in ce mai greu si o facù in fine de totu trista. Acést'a a fostu dara balulu, de la care acceptase atâte placeri?

Nici una dama n'a obtienutu atâte cununi, nici un'a nu fu asié adese alésa ca dins'a. Emmy avù cei mai buni dantiatori; amicele ei conversau voióse cu dins'a. Nan'a aierá fericita favoritei sale — — — in se ce s'a facutu Löbau?

La média-nópte resunara dóue-spre-diece loviture surde in sala; se suflà tusiul si totu insulu grabi spre amiculul si cunoscutulu seu a-lu feliçitá in anulul nou. Emmy stá ca o mica regina in mijloculu unei multími de domni si dómne, cari aduceau rapitórei si vialei copile cele mai cordiale oftári de fericire. Si ea éra asié de totu fara voia!

Dómn'a de Herbeck si unele familie inpretenite remasera la cina. Éra la dóue óre diminéti'a, candu suira nan'a cu Emmy in carutia spre a se rentorná.

Lun'a plina stá luminandu pe ceriu; ne-numerate stele selipiau pe firmamentulu adan-

cu albastru. O bruma fina in frumsetiase crengele si ramurile arboriloru cu totu felulu de frundie si flori fantastice, cari straluciau magicu in lumin'a pompósa a lunei. Pace adanca domniá peste plaiu; nici o adfare de ventu nu se miscá; nu audiai altu-ce-va decâtu durdai-tur'a rótelor carutiei, ce inaintá rapede.

Emmy éra ostenita — asié díse celu pucinu nanei, — si ambele dame se lasara tacênde in perinele moi ale carutiei. Éra si-redicá Emmy caputiulu, candu se apropiase de Curtea-Charlottei. Toti locuitorii edificiulu mare se pareau a fi adanciti in odihn'a nopturna, numai chiliele lui Löbau din etagiulu primu erau inca luminate.

Unu suspiniu greu esť din peptulu tinerei fete. Cu câti-va pasi trecuse deja de la cas'a domnésca, candu de odata strabate o lucróre minunata prin ferestrele carutiei. Aspetulu, ce li se oferiá ambelor dame, éra intru adeveru miticu, inse le acceptá inca o surprindere si mai mare, nevisata.

Immediatu inaintea siurei celei mari a bunului se estindea unu lacutiul, in giurulu caruia inainte de acést'a cu trei ani Löbau lasà la sfatulu inspectorulu sè se implante frasiini. —

Pe arborii acoperiti cu cristale selipitórie de ghiatia erau acum acatiate lampione bogatu ornate si de diferite colori, a caroru lumina selipitória de acordu cu radiiele lunei luciau feericu pe suprafaci'a neteda ca oglind'a a lacului.

Candu sosi caruti'a consiliaresei vis-à-vis de lacu, o vóce energica striga cocferiulu unu „stai“ poternicu, caii se oprescu, usiti'a se deschide si — Löbau stà la scaritia.

— Marita dómna, — díse elu aplecandu-se respectuosu inaintea consiliaresei, — fia-mi iertatu a-ti oftá unu anu nou fericitu!

Uimit'a dama, tredíta cá din somnu, i respunse nisce cuvinte multiamitórie.

Löbau dede acum unu semnu si din usi'a deschisa a siurei resunà melod'fa unui valsu placutu, executata ele o capela mica.

— Domnisióra de Rohr, — se întórse acum Löbau cu curtoasfa catra Emmy, — fi mi va iertatu, sè te rogu acuma de primulu valsu?

— Domnule Löbau, — díse dómn'a de Herbeck, — ce are sè insemneze provocarea acést'a curiósá?

— Marita dómna, eri sér'a mi fu sórtea

asié de vitrega, încâtu domnisiór'a nepóta, nu potù dantiá cu mine valsulu antâiu, pentru care o rogasem. Am firm'a sperantia, cà acuma nu me voiou rogá indesiertu.

— Domnule Löbau, ast'a nu póte fi altuce-va decâtu o gluma, si eu nu aflu timpulu bine acomodatú spre asié ce-va.

— Marita dómna, eu mi-am datú cuventulu, cà domnisiór'a de Rohr va dantiá unu valsú cu mine inainte de a fi pasítu peste pragulu casei sale, si eu pan'acuma totu-de-una am si dusu in deplinire, ce mi-am propusu astu-felu. Music'a si luminarea nu lipsescu, éra lacutiulu e ca celu mai frumosu parchetu alu unei sale de balu; nóptea e de minune blanda, éra intre spatiulu scurtu pana la suprafaci'a ghiatiei acoperitu cu tapete. Domnisióra de Rohr te rogu repetítu la valsú!

— Iubita nana, — dîse Emmy, — eu nu mi-asiu poté iertá nici odata, déca prin refusa-rea mea te-asiu espune numai unu minutu mai multu aerului aspru alu noptii. Domnule Löbau, voiou urmá provocàrii dtale.

Cu cea mai mare curtoasá ajutà Löbau tinerei fete din carutia, inchise usíti'a si conduse pe Emmy peste tapetele intinse la loculú improvisatu spre dantiare.

Emmy erá imbracata, ca si candu plecase de a casa; Löbau portá unu paletotu si o ca-ciula turtita de venatu.

Cu braciú tare tienea elu fét'a pe supra-faci'a neteda ca oglind'a; la acórdele valsului Straussianu „viéti'a unu dantiu“ si la lucirea steleroru, cari selipiau pomposu pe firmamentu, dantiara dinsii de dóue ori in giurulu lacului micu.

Candu si-asiédia Emmy piciorulu éra-si pe tapete, dîse Löbau:

— Domnisióra, dandu espresiune multiamitei mele adance, mi-dau totu-odata onórea a me recumenda dtale; eu plecu cu trenulu de diminétia spre resiedintia.

— A buna séma o caletoría de petrecere, domnule Löbau?

— Ba, domnisióra, eu voiou sè remanu pentru totu-de-una in resiedintia.

— Ah —

— Ce s'a intemplatú, domnisióra?

— Pasíi reu si mi-vatemai piciorulu.

— Radîma-te, domnisióra, mai tare pe bratiulu meu!

— Trebuie sè me oprescu pucintelu! domnule Löbau; am de a vorbí cu dta, inainte de ce ai plecá.

— Abié va fi cu potintia, domnisióra!

Trenulu pléca la siepte óre si eu am inca una-alta de a aduce in ordine.

— Nu potú sè lasu pe nan'a a me asceptá si mai multu, inse eu ti-repetu, cà asiu dorí sè vorbescu inca cu dta, inainte de ai parasí Curtea-Charlottei. Ací e sialulu meu —

Emmy desfacù sialulu ei rosíu, pe care lu-invertise pe langa sine si lu-lasà, sè cada.

— Incaleca pe unu calu, di servitoriloru nostri, cà mi l'ai aflatu si voiesci a mi-lu predá in persóna!

— Voiou esecutá numai decâtu acestu mandatu alu dtale, domnisióra!

Tacêndu facura ambii pucinii pasi pana la carutia, in care apoi si-redicà Löbau dantiusi'a. Dup'aceea se concedià de la consilia-rés'a, ca si cum nu s'ar fi intemplatú nimicu extraordinariu.

(Finea va urmá.)

S. Seclesianu.

Esilatulu.

Négra-i nóptea fara luna
Si fara de nici o stea
Fara nici o óra buna
Négra-i si viétia mea!

Esilatu fara crutiare
De pe sinulu ce-lu iubescu,
Stau pe bratiulu lúmei mare
Si amaru me chinuescu.

Ochii mei sunt storsi de lacrimi,
Fati'a mi s'a stramutatu;
Sufletu-mi ranitu de patimi
Striga mórtea nencetatu.

Oh! cà-i grea dorerea care
O simtiescu in sinulu meu;
Pentru dins'a vindecare
Nicairi nu aflu eu.

Insedar privescu la sóre,
Elu si-ascunde fruntea 'n nori;
Si nu-mi dà nici consolare
Nici sperantia 'n viitoriu,

Insedar oftédiu cu gele
Catra tainicele flori;
Cà-ci adanc'a mea dorere
Me petrunde cu flori.

M'a petrunde si m'a róde
Pan'atuncea nenacetatu;
Pana candu voui fi de sórte
Fara vina esilatu!

Ionu Tripa.

O espeditiune in desierturile Saharei.

„Le Siècle“ ni spune, dupa cele din urma notitie geografice, comunicate de doctorulu Peterman, cà o espeditiune sciintifica, dirigiata de dlu Gerhard Rohlfs, va plecá pentru a esplora, a face descoperiri in partea orientala a Saharei, séu vechiulu desiertu alu Lybiei.

Acel'a care face cheltuecele acestei espeditiuni, este vice-regele Egiptului; elu i acorda 4000 livre sterlinge, — aprópe nóue mfi galbeni.

Pentru ce desiertulu Lybiei a statu pana acum cu deseversire necunoscutu? Pentru ce arabii, berberii, tedasii si toaregii n'au potutu ei strabate cu camilele loru regiunile de ostu ale Saharei?

Pentru cà le lipsiau resursele trebuincioase.

In realitate, negociatorii mergu peste totu unde potu se strabata; dar fiindu cà sunt saraci, ei nu potu intreprinde de càtu espeditiuni unde gasescu unu avantajiu materialu cari sunt ivoriu, pene de struti, prafu de auru séu chiar sclavi.

Tóte aceste espeditiuni in Sahara nu se potu face, bine intielesu, de càtu cu camile, cà-ci aceste animale potu traí multu timpu fara sè manance si fara sè bé; candu timpulu este pré caldurosu, póte sè tréca diece dñle fara sè bé apa.

Acésta abtñnere inse nu este indestulatória pentru o lunga caletoria in ardiertoriulu desiertu alu Lybiei.

In Sahara, cea mai mica distantia ce trebue a strabate fara a gasí apa, este de la siese pana la optu dile de caletoría.

Trebue dar resurse extraordinare pentru a intimpiná asemenea inconveniente.

Aceste resurse, multiumita generositáti vice-regelui de Egiptu, — s'au asiguratú óre cum.

Pe langa unu mare numeru de camile, se voru luá si alte mesure pentru a transportá apa

in nisce carutie de o forma particulara care voru cuprinde nisce butóie bine astupate.

Deposite de apa voru fi asemenea stabilite din distantia in distantia.

Espeditiunea va profitá de lunele din iérn'a viitória; déca acestu timpu nu va ajunge, va continuá in iérn'a 1874—75.

Este imposibilu de a caletorí in aceste paragini inainte de decemvre si in urm'a lui martie.

Arabii chiar, nu strabatu aceste desierturi de càtu iérn'a.

Intreprindietorii espeditiunii facu unu apelu la toti geografii din diferite tiere, anunciandu-i, cà voru primí cu placere comunicárilu si insciintiarile loru a supra caletoriloru loru, — cari potu sè le adreseze directu la Weimar.

T.

Câte-va sentintie de Montesquieu.

Déca asiu scí ce-va, ce mi-ar fi spre folosu, dar familiei mele i-ar produce paguba, asiu lapedá-o.

Déca asiu scí ce-va, ce familiei mele i-ar face bine, dar tierii mele — reu, asiu nicí-o.

Déca asiu scí ce-va, ce tierii mele i-ar procurá inaintare, dar omenimei stricatiune, asiu avé unu pecatu.

Domnii cei mari au placeri, ér popórele bucuría.

Nefericit'a stare a ómeniloru! Spiritulu abié incepe a fi maturu, candu corpulu deja slabesce.

Mi-placu plugarii, cà-ci ei nu sunt destulu de intielepti, spre a medità falsu.

Lenea continua ar fi trebuitu instrata intre chinurile infernale; dar eu vedu din contra, cà aceea s'a pusu intre fericirile paradisiene.

Meritulu mangaia tóte.

Cei ce au ocupatiuni putñe, vorbescu multu.

S A Z O N U :

Suveniri de la espositiune.

I.

(O surprindere, — oboséla de placheri, — o dicala ispaniála, — a cui e némtiulu, — casin'a romana, — de ce nu se abonéza diu-riale romane, — unu anuciulu eftinu, — doru de caletoria.)

Siedeam singuru, adancitu in cugete, candu de odata usi'a mi-se deschise, — si intrá unu amicu alu meu.

Suprinsu de acésta visita neasceptata si placuta in doliulu meu, me scolai sè-lu salutu cu amicia, inse elu — mai nainte de a-i poté io díce unu cuventu de salutare — strigá inca din pragulu usiei :

— Éta-me-su in sfirsitu la loculu doritu.

— Me bucuru.

— Oh! frate, — incepù elu, desbracandu-si paliulu de tómma, — nu-ti poti intipuí, ce bine mi-pare, cà am sositu aice. Sum obositu.

— De unde vii?

— Din Viena.

— De la espositiune?

— De acolo, — suspinà elu.

— Ti-ai petrecutu bine?

— Fórte bine, — respunse elu cu unu surisu sarcasticu. Cátu voiui traí, voiui totu pomení caletori'a acést'a.

— Cum sè nu? Ai vediutu atâte lucruri frumóse.

— Da, da.

— Si ti-ai câstigatu esperintie multe.

— Adeca ce-i dreptu, am invetiatu multu. Si reslntatulu invetiatureloru mele e, ca alta-data sè nu mai ieu lumea in capu, ci sè remanu frumosu a casa, unde in satulu meu io sum omulu celu mai pro-copsitu.

— Cum, cum? — intrebai io cu mirare.

— Scii ce díce ispaniolulu...

— Ba.

— Ispaniolulu díce... Éta, cà am uitatu ce díce ispaniolulu, cu tóte cà fras'a acést'a o invetiai acuma la Viena. Ce pecatu! Dícal'a ispaniála mi-fu unic'a invetiatura remasa de la espositiunea din Viena, si éta cà uitai si acést'a. E bine, díca ce va díce ispaniolulu, eu inca dícu un'a, cà adeca: „alu dracului e némtiulu.“

— Lucru vechiu.

— Elu te pacalesce si atunce, candu gandesci cà tu l'ai insielatu.

— Dar ce-ti inspira aceste idei posomorite?

— Asculta, frate, cum am patítu io cu espositiunea némtiului, si apoi judeca tu?!

— Povesteste, te ascultu bucurosu. Dar mai antâiu ocupa locu. Fà-te comod, si aprinde o tígara!

Amiculu meu asiediandu-se pe unu scaunu incepù a-mi povestí caletori'a sa, din care io voiui face numai unu micu estrasu.

*

Intr'un'a din díle, — incepù elu naratiunea sa, — me dusei la casina. Pentru ce me dusei la casina? Pentru ca sè me jocu de-a cartile. Scii, frate, casin'a

nóstra — ca mai tóte casinele romanesci — e unu locu fórte potrivitu spre a se poté jocá de a cartile, cà-ci purure gasesci compania.

Inse ce minune! De asta-data nu gasii compania de préférence.

Ce sè facu de uritu? M'apucu sè cetescu diu-riale, firesce — cele unguresci, cà-ci in casin'a nóstra romanésca nu este nici unu diuaru romanescu. Ast'a inse nu e vin'a nóstra; banii ce i-amu avutu, i-amn datu pe diuarie unguresci si nemtiesci, ér redactorii diuarielor romane nu vreu sè ni deie fói'a — gratis.

Asié dara m'am apucatu sè cetescu, macaru cà nu e datin'a mea sè cetescu. In privinti'a ast'a nici odata nu facu de rusíne pe fratii mei romani. Dar fiindu cà articolii de fondu nu-mi placu, incepui indata la „varietati.“

Abié cetii câte-va síre, candu dedi de o notitia, care me indrumà la pagin'a a patri'a, intre anunciuri.

Intorsei fói'a, si acolo gasii urmatoriulu anuciulu :

Ne mai pomenitu!

Opriti-ve ómeni si cetiti aceste!

Considerandu dorinti'a generala care pentru noi e porunca, ascultandu opiniunea publica ce este legea nóstra, si vediendu vocea poporului care e vocea lui Dumnezeu: subscrisulu s'a otaritu a arangia

unu trenu extra pentru

espositiunea din Viena.

care, considerandu minunile ce se potu vedé acolo, considerandu frumusetiele si esperintiele cari se potu contemplá si face, considerandu pretiulu bagatelu intru adeveru se póte numí

gratis,

ca-ci din Zgriburesci pana la Viena si napoi fia-care caletoriu are se platésca numai 32 fl.

Subscrisulu se va ingrigí in Viena de cvartire fórte ieftine, de viptu bunu si lesne, de bilete pe pretiulu jumetate la tóte teatrele si cafenelele, de carutie pentru espositiune, asié incátu caletorii nu voru fi siliti a spesí mai

nimica.

Dupa cetirea acestui anuciulu, de odata se aprinse in mine foculu dorintiei de a caletori si io la espositiunea din Viena.

Cum sè nu, candu poti caletori mai „gratis“, mai pe „nimica“? De alta-data platesci de la noi pana la Viena si napoi celu pucinu 80 fl., ér acuma sè platesce numai 32 fl. Cine n'ar dorí sè caletorésca asié lesne la Viena?

Anuciulu plinu de ieftinetate alu némtiului m'a

farmecatu pe mine, si la momentu eram decisu a luá lumea 'n capu spre Viena.

Numai decátu me dusei a casa si me gatai de drumu, plinu de fericire, cà voiú poté sè caletorescu si sè vedu asié dicédu gratis atâte frumusetie si obiecte admirabile.

Iosif Vulcanu.

CE E NOU?

* * (*Cu sè ne cunoscemu,*) cine si câti sunt aceia, cari contribuiescu la sustinerea acestei foie, amu decisu a publicá la finea anului numele totororú prenumerantiloru nostri, insé numai ale acelora, cari au si plaitu pretiulu abonamentului. Rogámu dara pe toti restantierii nostri a-si refuí socotél'a, ca astu-felu sè potemu completá list'a ce voimú a o publicá.

* * (*Unu animalu curiosu.*) Pe candu vaporulu „Novada“, care mergea de la Australia la San-Francisco, se aflá la 80 miluri departe de un'a din insulele Micronesiei, la 6 ore diminéti'a, unu curiosu animalu de colóre inchisa se vediú acatiatu pe celu mai naltu virfu alu catartului dinainte. Deosebitulu aspectu alu acestei creature interesá atátu de multu pe ajutantele Burns, in câtu oferí unui matelotu o gratificare déca va isbutí sè puie man'a pe dinsulu. Cu man'a inveluita intr'o stofa grósa, omulu se sui pe catartu, si dup'o scurta lupta, in care fu muscatu cu crudíme la mana, isbutí sè prindia animalulu. Lu-aduse dar pe podu, si examinandu-se d'aprópe se constatá, cà erá unu bunu modelu din tribulu vampiriloru. Acestu animalu sémenea fórté multu cu pterodactilulu din etátile antidiuviane. Mai antáiu crede cine-va, cà vede unu mare liliacu, inse observa cà la capu se deosebesce. Capulu animalului acest'a e intocmai ca alu canelui negru de pamentu cararatu cu coloru ca foculu; dintii-i sunt mai lungi de câtu trei degete si animalulu se serve mereu cu dinsii ca sè impedece ori-ce atacu. Candu sbóra, aripele-i de la o extremitate pana la alta au o pelitia de 5 ori mai mare de câtu corpulu seu. Negru inchisu si cu totu corpulu acoperitu c'unu desu peru, e d'o ferocitate extraordinara si totu-de-una gat'a de atacu. Nu se scie inca déca acestu animalu e in adeveru unu vampiru, adormindu-si victimele cu adíarile aripeloru si apoi sugédu-le sangele, cà-ci nu l'a examinatú inca nici unu invetiatu. Trebuie inse sè marturisimu, cà aspectu-i e de natura a justificá acésta ipotesa. D'altmintrea mic'a insula micronesiana a avutu totu-de-una renumirea de cea mai ingrozitória la originarii din tînuturile vecine cari, candu vorbescu de dins'a, spunu povesti de vrajitorii si de farmece despre váile sale c'o atmosfera care inveninéza fiintiele umane.

* * (*O lupta in aeru.*) O multime de persóne erau adunate la 20 dupa prandiú, langa o casa din bulevardulu Rochechouare. Tóta lumea, cu nasu in susu, privia cu spaima la doi zugravi de case cari, lucrandu susu pe o schela la etagiulu alu 3-lea, incepuse sè se pumnúesca cu cea mai mare furia. Nebagandu in séma pericolulu la care se espuneau, zugeravii si-indoiau turbarea. De odata se apucara de mijlocu si incepura a se luptá la trénta. Unii din individii privitori, temendu-se de rezultatulu unei asemene lupte, se suira

repede cu scopu de a-i despartí. Dar inainte de a ajunge pana la dinsii, cei doi luptatori, perdusera cumpetulu si se rostogoliau in spaciú. Unu strigatu de gróza esi d'odata din tóte pepturile multímei; femeile si-astupara ochii, si unele din ele lesínara de emotiune. Cu tóte aceste lupt'a celorlu doi zugeravi nu avú consecintiele teribile ce credea fia-cine cà va resultá din acésta. Intélnindu in caderea 'oru, inainte d'a atinge de pamentu o panditura intinsa la usi'a pravaliei de josu, trecura prin ea si gratia resistintiei pandiei care a imputínatu repediciunea caderii lorú, ei scapara eftinu cu nisce mici jupuituri la capu si la picióre. Multímea, care s'asceptá sè aile pe locu dóue cadavre sfaramate, remase in cea mai mare mirare vediendu pe luptatorii aerienu scolandu-se si cerendu sè le aduca ce-va de beutu. Dar in acela-si timpú, candu se grabiá tóta lumea sè li dea ajutórele cuvenite, zugeravii vediendu tocmai acum prin ce pericolu trecusera, de spaima cadiura la pamentu fara cunoscintia; unulu dedea sange pe nasu si pe urechi. I transportara indata la unu spicieru care constatá cà, din fericire, nici unu organu vitalu nu fusese lovitú si adause cà peste dóue-trei díle ei o sè póta rencepe sè lucreze.

* * (*Madridulu este sub impresiunea cruda a unei oribile catastrofe,*) care a aruncatu doliulu intr'unu mare numeru de familie din cele mai distinse din orasiú. Joi, la 3 ore diminéti'a trenulu expresu ce veniá din Francia, aducédu 800 persóne, cari se intorceau de la Biaritz, a derailatu, la 2 kilometre aprópe de podulu Viana. Forti'a de impulsione erá asié de mare, din nenorocire, in câtu trenulu a ajunsu pana la malurile Ebrului, in care s'a napustitu machin'a, tragédu cu sine cele dóue prime vagóne, peste cari au venitú gramada mai tóte celelalte. Cinci emploiatii ai liniei si 17 caletori, din cari unii conduceau machin'a si altii aveau locurile in cele dóue vagóne d'antáiu, au remasu morti la momentu. Dupa cum e lesne de intielesu, se crede cà numerulu victimeloru e mai mare, dar autoritatea l'ascunde ca sè nu inspaimente pré multu poporatiunea. Printre morti si raniti, sunt multe persóne, cari facu parte din cea mai distinsa societate madridena. Ratiuni lesne de intielesu dar impedece pres'a ca sè nu publice numele persóneloru mórté in acésta cruda catastrofa. Eri se scoteau inca cadavrele din vagóne. Gar'a de la nordu represintá unu spectaculu fórté sfasítoru la sosirea ranitiloru si a celorlu ce mai scapasera sdraveni. Acestu sinistru este atribuitu imprudintiei a doi mecanicieni. Pentru a sosi cu mai multa iutiéla, au pusu o machina in capulu si alta in cód'a trenului. Se vede, cà mecanicianulu din cód'a trenului, dandu mai multa vapóre de câtu celu din capu, produse astu-felu derailarea, care incepú in capulu trenului si se propaga cu iutiéla pe totu lungulu railului. Tóta corespundintia ce portá trenulu s'a perdutu.

* * (*Unu comerciante*) se sui intr'unu trenu de mare vitesa la gara de la B. Fiindu singuru intr'unu compartimentu de clas'a antáia, si ostenitu de cursele ce facuse in diu'a aceea, onorabilele comerciante se intinse intr'unu fotoliu si adormí. Dup'unu timpú a carui durata n'o potú aprecia, elu se tredí si vediú, cà trenulu erá opritu. Incepuse a inoptá si caletoriulu nostru gasí cu cale d'a se intórce pe cealalta parte. Elu dormí astu-felu unu alu doile somnu, dupa care se tredí din nou. Trenulu erá inca odata opritu. Drze! si díse negociantele, — se vede cà drumulu acest'a

este numai statiu. Apoi se înveli din nou în manteu'a sa, fiindu că venise noptea, și frigulu începuse a se simți, și nu întârziă d'a cadé într'unu somnū greu. Diminéti'a, unu palidu sóre de tómnă tredi cu radiele sale pe somnorosu. Dupa ce se mai intinse și se tredi bine, observă cu mirare, că și asta data trenulu nu mergea. Curiosu d'a ști déca mai are multu pana la terminulu caletoriei sale, și vedindu, că trenulu nu pléca, elu scóse capulu pe feréstra, și întrebă p'unu omu de servitiu ce trecea pe acolo: Acesta-i spuse, că vagonulu seu este singuru pe raile (sine) în mijloculu statiunii B. Éca ce se intemplant: Ajungédu trenulu la B., siefulu de gara ordonase, vedendu numerulu restrinsu alu caletoriloru, ca sè lase unu vagonu de clasa antáia, și astu-felu vagonulu în care erá singuru comerciantele nostru fu despartítu de celelalte și lasatu pe un'a din railele garei.

Flamur'a lui Hymen.

♠ (*Dlu Iosifu Maximu*), profesorulu la gimnasiulu romanu din Brasiovu, a pasítu la cununia cu domnióor'a Elena Cloaje din Boiti'a de langa Sibíiu.

♠ (*Dlu Avramu Brebanu*), teologu abs. din dieces'a Gherlei, s'a cununatu dílele trecute cu domnióor'a Rosa Demeteru, fiic'a repausatului parocu din Camerdiana, în Satumare.

Biserica și scóla.

‡ (*Episcopí'a din Gherla se va mutá la Baia-mare*.) În partile unguene ale episcopíei de Gherla de multu tîmpu se agita cestiunea, ca resiedintí'a episcopíei de Gherla sè se transmute la Baia-mare. În urmarea acestora ministeriulu de cultu a poffitu pe episcopulu din Gherla a conchiamá unu consistoriu plenariu, spre a desbata cestiunea déca Gherla e locu aptu pentru asediarea definitivá a episcopíei? și déca nu ar fi cu scópu a transpune episcopí'a la Baia-mare? Consistoriulu a decisu stramutarea resiedintiei la Baia-mare.

‡ (*Dlu Iosifu Goldisiu*), asesorulu la consistoriulu din Aradu, fu numitu profesorulu de limb'a și literatur'a romana la gimnasiulu de statu din Aradu.

Societati și institute.

‡ (*Societatea de lectura a junimei rom. din Beiusiu*) s'a constituitu la 26 octomvre, alegédu-se — sub conducerea dlui profesorulu Stefanu Gulesiu — oficiali ai Societátiíi urmatorii studenti: notariu alu sie-dintieloru A. Todea, notariu alu corespondintieloru I. Lemacu, bibliotecariu Pacala, cassariu V. Némtiu, collectoru de foi I. Duma.

‡ (*Societatea Inocentiu Micu-Clainiana*) a teologiloru din Blasiu se constitui la 10 noemvre alegédu-si presiedinte pe Teodoru Domsia, notariu alu corespondintieloru pe Iosifu Barbu, cassariu pe Ioanu Fratila, bibliotecariu pe Aritonu Nicola, notariu alu sie-dintieloru pe Basiulu Podóba.

Literatura.

* (*„Predicatorulu“*) asemene compusu de archimandritulu Inocentiu Moisiu, fostu directorulu alu seminariului din Husi, ér acuma profesorulu la semina-

riuulu din Romanu, a esítu de sub presa inca din anul trecut. Acésta carte contíene 80 predice bisericesti, pentru tóte duminécele și serbatorile anuale, și alte câte-va ocazioni. Pretiulu unui esemplariu 5 lei. A se adresá la dlu Vasile Moisiu în Husi. Tragemu atentiunea preotímei nóstre a supra acestui opu.

* (*„Doliulu tierii“*) la mórtea lui Cuza-Voda. Asié se numesce unu opu, care se afla de vendiare în tóte librarile din Romani'a. Cartea contíene: biografi'a lui Cuza de la nascere și pana la mormentu; ceremoni'a immormentárii, tóte reflexiuniile organeloru de publicitate din Romani'a, lacrimile poetiloru din tíera, 5 discursuri tînuté la immormentare. Pretiulu 2 lei și 50 bani.

* (*Documente istorice pré interesante*) a gasitu dlu Esarcu în arhivele senatului de Venetia, inca de prin anii 1581. Aceste arunca nóue radie de lumina a supra independintiei și autonomíei ce a avutu de demultu Moldova. Unulu din documente este privitoriu la primirea ce s'a facutu în Venetia la 12 marte 1581 principelui Petru Cercelu, ce aducea dogelul Venetiei scrisori din partea lui Enricu III regele Franciei și a mumei sale Maria de Medicis, în cari augustele persóne calificau pe Petru Cercelu ca pe unu egalul alu lor, numíndu-l: „scumpulu nostru veru și bunu amic.“ Ér unu altu documentu se repórta la epoc'a lui Stefanu celu Mare; eroulu concepusé ide'a unei cruciate contra turciloru, invitandu si pe Veneti'a a se insotí. Documentulu tocmai relatéza desbaterile senatului Venetiei a supra mentioatei cestiuni, și la fiecare pasu nu este vorb'a decátu de „ambasadorulu lui Stefanu celu Mare“, faptu ce probéza odata mai multu autonomí'a și marele prestigiu politicu ce avea Moldova în concertulu suveraniloru Europei.

* (*„Column'a lui Traiann“*) nr. 11, de pe luna septemvre, contíne: Fragmente de statistica politica, de Gr. Bengescu; invetiamentulu medicalu în Germania, de dr. Vladescu; monastirile Stanesicii și Arhanghelulu, de A. Odobescu; principiile strategíei moderne, de colonelulu Slanicénu; paleontologi'a vestimentului, armei și locuintei în Romania, de B. Hasdeu; cum se scrie la noi istori'a; de Gr. G. Tocilescu. — Stampe: Charta esplicativa a resbelului austro-prusianu din 1866; unu vasu fenicianu din epoc'a lui Salomonu, gasitu în Dacia.

* (*„Carbonariu“*) piesa în 3 acte de C. D. Aricescu, a esítu de sub tipariu la Bucuresci. Pretiulu 1 leu și 50 bani.

* (*„Moral'a crestina“*) opulu archimandritului Inocentiu Moisiu, a esítu a dóu'a óra de sub presa la Husi. Acestu manualu e introdusu mai în tóte gimnasiile și seminariile de peste Carpati. Pretiulu 1 leu 50 bani.

* (*Dlu G. Burghel*) în Dorohiu a pusu sub tipariu acésta opera: „Cursu de geografia generala a globului“ cuprindiendu descriptiunea generala fisica și politica a celoru cincí continente, descriptiunea fisica și politica a fie-carei tieri, posesiuniile, caiele ferate, felurile de guvernamentu cu note istorice, constitutiuniile acestoru tieri, religiuniile și limbele diverseloru popóre, moravurile locuitoriloru, instructiunea și în fine totu ce se atinge de studiulu geografiei, dimpreuna și cu geografia Romaniei. Oper'a intréga va contíené 45 séu 50 cóle în 8°, care pentru Dd. subscriptori se da cu 14 fr.

* (*Calindariu umoristicu*.) Va esí în lun'a sep-

temvre de sub tipariu, formatu 8°, in mai multu de 10 côle imprimate si cu 22 caricature: „Calendarulu Ghimpelui“ pe anulu 1874 continuare a calindareloru lui Nichiperoca, publicate pana in 1866. Afara de cele necesarie unui calindaru umoristicu, va cuprinde o bogata colectiune din cele mai frumoșe si mai gingasie poesii, in cea mai mare parte inedite, anecdote, articule, scene sociale, etc. etc. insoțite de explicatiunea gravureloru in versuri si de parodiarea multora din cantecele ce se intoneza in țiera. Totulu scrisu de 12 colaboratori.

* (*Spicuire in istoria bisericeșca a Romaniloru.*) — respunsu la contra-critic'a dlui N. Popea, de Ioane M. Moldovanu, Blasiu 1873. — Este o brosiura de 82 pagine, formatu in octavu mare, cu litere garmondu, de unu cuprinsu — pentru fia-care Romanu — interesantu si instructivu; pretiulu este 40 cr. Dupa o repede privire a cuprinsului, potemu dice că — „Spicuirea“ nu este o diatriba polemica, produsa de ațtări personale séu de ure confesionale, ci ea ni se infacisiedia mai multu ca unu studiu istoricu seriosu, prin care se restórna unele prejudeția si se cauta a se indreptá unele rateciri de pana acl. („Alb.“)

* (*Pentru economi.*) A esitu de sub presa si se afla de vendiare la librariile din Bucuresci a dóu'a editiune a cartiloru „Notiuni de Orticultura“ séu gradinaria practica si „Cultivatorulu“ séu agricultur'a practica de P. Alesandrescu, profesore la seminariu, ambele aceste carti de multa utilitate pentru toti căti se ocupa cu agricultur'a si căti iubescu gradinari'a.

T e a t r u .

⊗ (*O scena teatrala neaudita.*) Acum de curendu se intemplá in presenti'a a sute de persóne o scena, ce nu mai are sémenu pe teatrulu orasiului „Los Angeles“ in California (America.) Se representá unu baletu, si tocmai in momentul candu intregulu corpu de baletu dantiá pe scena, se audí afara unu tunetu ce anuncia că pe de a supra orasiului trece o furtuna violenta. Un'a din cele mai frumoșe baletiste dansá tocmai si de odata o detunatura grozava facú sè se sguđuie cas'a, încátu intréga scen'a si spaciulu, unde erau spectatori, pareau sè fia cuprinsi de unu focu electricu albastriu albú si in acestu momentu unu fulgeru sdrobí in pamentu pe baletista, tocmai candu esecutá o piroueta. Ea siidea intinsa la pamentu fara a da vre unu semnu de viétia. Confusiunea devení grozava. La inceputu domniá o mare linisce, apoi erumpse unu strigatu desperatu a sute de persóne. „Linisce! — Stati pe locu! — Fulgerulu n'a incendiatu!“ — Lesíne in tóte partile. Si candu se audí éra-si tunetulu, candu éra-si — pareá sè a departá. Mirosulu de puciósa impliá zidirea. — Si din restulu corpului de baletu lesínara mai multi încátu fura transportati de catra tovarasiitele loru pe la garderobe. In fine aparú pe scena unu medicu si baletist'a trasnita fu indepartata, dara auditorulu remase pe locu pentru a affá déca nu mai este vr'unu chipu de scapare. Dupa unu quartu de óra mediculu declará publicului, dupa ce mai antáiu a intrebuintiatu mai multe medicamente, că inim'a fetei bate inca. Unu quartu de óra apoi éra-si se facú cunoscutu de pe scena, că fét'a si-a venitu éra-si in simțire. Mii de urári resunau atunci, si de indata se facura prin parteru, loge si in tóte galeriile colecte pentru baletiste, încátu in timpu de diece minute s'a-

dunara 1200 dolari (6000 franci). A dóua dí preotii predicara in tóte bisericele, că acést'a ar fi fostu o pedépsa, trimésa din ceru că-ci baletulu nu este alta, decátu o inventiune a Satanului. Dara pe afisiurile teatrale fu anunciatu totu acela-si baletu dara cu audausulu: „Că s'a pusu pe acoperementulu teatrului siese paratonere.“

P i c t u r a .

⊙ (*Unu pictoru romanu la Roma.*) Pictorulu nostru academicu, dlui Nicolau Popescu, de nascere din Banatu, carele inse cu ajutoriulu dloru Mocionesci a studiatu la Roma, spre marea intristare a nótra si-a parasitu patri'a si s'a mutat definitivu la Roma, si astu-felú miculu numeru alu pictoriloru nostri compatrioti s'a mai imputínatu. Inregistrámu inse cu óresicare mangaiare, că de si dsa ni-a parasitu, totu-si e decisu a petrece vér'a in patri'a sa pentru esecutarea icóneloru nemiscatórie din biserice, — ér piesele mobile, firesce cele mai fine, le va duce si le va esecutá la Roma, unde artea picturei si modelele de capuri de opera se afla represintate ca nicairi aiurea in lume. Locuinti'a dsale in Roma e in: Vicolo dei spagnoli 29.

T r i b u n a l e .

⊘ (*Dlu Pavelu Rotariu.*) fostu referinte la scaunulu orfanalu din Timisióra, imbratsiandu carier'a avocatfala, si-a deschisu cancelari'a in Timisiór'a, in cas'a dlui protopopu Meletiu Dreghiciu.

⊘ (*Dlu Ioanu Lengeru.*) fostu profesoru la gimnasiulu romanu din Brasiovu, a facutu in lun'a trecuta in Tergulu-Muresiului censur'a avocatfala.

⊘ (*Unu furu modernu.*) Unui bietu omu din unu satu i se furá unu calu cu sica si fréu. Pagubasiulu merse intrebandu in tóte partile pana ce dede de unu omu bunu, care i spuse că l'ar poté ajutá sè-si gasésca calulu, că-ci cunóșce mai multi flecai, cari potu sè scia ce e cu calulu acela. Pagubasiulu cinstesce pe acelu omu indatoritoru si, prin mijlocirea lui, se intelenesce cu unulu din flecái, care furase calulu. Acést'a nu se feresce de locu a declará pagubasiului, că-i pareu, dar calulu acel'a l'a vendutu; ér déca se voru impacá, i va aduce altulu. Bietulu pagubasiu, vediendu, că are a face cu ómeni atátu de blandi, le mai dá ceva si furulu i promite că-i va „face tréba“. Ar crede cine-va, că despartíndu-se, omulu nostru a remasu pagubasiu, ba inca smulsu din nou de câte-va parale. Nu e inse astu-felu. Furulu a fostu cinstitu. Déca a intardiátu ceva in implinirea promisiunei date, este că nu gasiá altu calu. In diu'a de St. Vasile, ca unu daru de anulu nou, se trezesce pagubasiulu cu unu calu in ograda, mai bunu de cătu alu seu, cu sieu'a si fréulu de la calulu seu, si mai multu inca, cu unu biletu de proprietatea calului. Calulu se intielege érá de furatu, si biletulu falsu. Bietulu pagubasiu, la care in urma se gasi acelu calu mai intrá si in procesu din care scapá numai cu mare anevoie.

⊘ (*O buna ocașiune.*) O casa de bijuteria din Londra promite, intr'unu anunciu in „Times“, o recompensa de 12,500 franci ori cui va descoperi pe furii unoru bijuterii in valóre de 250,000 franci. Se pare, că acestu furtu a fostu comisu pe la jumetatea lui iuniu, in circumstantie fórte misterioșe. Siahulu Per-

siei a cerutu la unu bijutieru din „Bond Street“ de a-i tramite probe pentru a alege ceea ce-i trebuia. I fu tramise mai multe pachete, mici in formatu, dar preciose. Unulu din ele, care continea patru cruci, unu colieru, brosi, cercei si inele, toate ornate cu diamante, rubinuri si smarande, in valóre mai bine de 250,000 franci, a disparutu nu se scie cum. La 18 iuniu cas'a de bijuteria avea inca acelu pachetu; la 1 iuliu inse, elu nu mai esista; acesta este totu ceea ce se cunoște pana acum. Mai dilele trecute politia a gasitu intr'unu riu despre munte aurulu bijuterieloru, dar petrele lipsiau.

Suvenirea mortiloru.

† (*Matilda Pascaly*,) renumit'a nostra artista teatrala, care in doue ronduri delectase si publiculu de dincoce de Carpati, a repausatu la 10 l. tr. in Bucuresci. Prin mórtea dinsei scen'a romana a perdutu unu talentu pretiosu, de cari pucine avemu. In eternu amintirea ei!

† (*Georgiu Bardosi*,) jude ordinariu la tabl'a reg. judiciaria din Târgulu-Muresiului, a repausatu in 13 noevre in etate de 56 ani.

† (*Ludovica Hossu*,) fic'a cea mai mare a dlui Iosifu Hossu, primu consiliariu la curtea de compturi, incetã din viétia la 20 noevre, in etate de 16 ani.

Economia.

Iernele calduróse. Iern'a 1872—73, ocupa unu locu insemnatu in list'a ierneloru calduróse designate in istori'a meteorologiei. Din toate regiunile se anuncia o temperatura blanda prin urmare se indicãmu câteva curiositãti ale acestei temperature extraordinarie. In diu'a Craciunului s'au vedutu Cocostârcei (barza) la Bruhsal. La Constantie intr'o gradina privata s'au aflatu in dilele ultime a lunei decemvre si la 1 ianuariu, stilu nou, capatini de vérza crescute in libertate. Ridichele lunare nu-su o raritate; de asemenea si flori de campu culesu. In multe gradini se vedu rose inflorite, carora nu le lipsescu nici fluturii. In Saxonia (Obwalden) in diu'a Craciunului sborau albinele, ér de pe campu s'au culesu rose inflorite si alte flori precum si erburi aromatice formandu-se din ele buchete. La Uetliberg langa Zürich s'au gasitu lacrimióre inflorite, si cari s'au vendutu in folosulu institutului Pestalozzi cu 24 franci 40 centime. In unele regiuni ale Franciei se aflau arborii completu ornati cu frundie, ér in gradine impodobite cu flori ici côle s'au gasitu frage copte si sparanga, care s'a vendutu in pietie. Anulu 1872—1873 cu tota raritatea fenomenelor nu stã isolatu; anulu 1289 n'a avutu ierna, in an. 1421 ciresiele cópte in aprile ér strugurii in lun'a lui maiu. Iern'a din anulu 1538 a fostu atâtu de caldurósa, in câtu in lun'a ianuarie se aflau gradinele si campiele ornate in abundancia cu verdétia si flori. Totu asié de calduróse au fostu si iernele aniloru 1607, 1609, 1613 si 1617; in anulu 1659 si 1692 nu s'au arsu de locu lemne de focu. Intre iernele cele mai aprópe calduróse sunt cele din 1781, 1807 si 1822, si cari se vedu insemnate ca fenomene meteorologice. Fiindu cá esista o credintia generala, cá iern'a trebuie se fia rece si aspra

pentru cá anulu ce vine se fia unu anu bunu, amin-timu lectoriloru nostri, cá iern'a anului 1833—1834 a fostu fórte asemenata acestei din anulu curentu; si cu toate aceste anulu 1834 a fostu unulu din cei mai roditori din secolulu presentu. Vinulu acelu anu a intre-cutu in calitate toate celelalte culesuri de vie anterióre, si in câtu privesce cantitatea, ea a fostu atâtu de insemnata, in câtu si asta-di se afla vinuri din 1834. Si secar'a si grãulu a fostu in abundancia; calitatea escelenta a nutretului din erburi pentru vite a facutu ca in curendu se dispara cantitatea destulu de mare, si atunci s'au gasitu persóne, cari au profetitu si au sustienutu, cá semenaturele de ierna au resaritu de timpuriu si cá voru avea multu a suferi din caus'a ometului si a geruriloru. Cu toate aceste crescerea timpuria a semenatureloru nu a fostu unu semn ruu, si secerisiulu a potutu avé locu cu o luna inainte, de cum s'au petrecutu in anii precedenti.

Deslegarea ghiciturei din nr. 31:

Intocmai cum flórea de viscole rele
Se rupe si cade suflata de ventu:
Asié in sborulu dulce alu díleloru mele
Atinsu de sórte cadiui in mormentu.

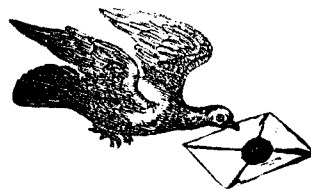
Si aci solitaru si fara de nume
Eternulu inchidiendu-mi surisulu voiosu,
Eu lasu fara de vreme si viétia si lume,
Fiu, sora, muma si tata doiosu.

Si de azi nainte aici adormitu,
Departu de visulu de auru alu meu,
Lasu lumei adio... si sboru fericitu,
Me ducu spre locasiulu parintelui meu.

R. Ioanu Manole.

Deslegare buna primiramu de la dna Aurelia Hossu.

Post'a Redactiunii.

Redactorulu acestei foie rógã pe toti colaboratorii si corespondintii sei a-i tramite epistolele: Nagy-Léta, per Nagy Várad.

Bistritia. La epistol'a-ti din urma vei primí acusi respunsulu doritu. Scusa-ne pentru intardiare!

Dlul A. P. Ti multiaminu pentru binevoitoriulu concursu. Cu catu vomu fi partiniti mai caldurosu, cu atat'a vomu poté corespunde mai usioru dorintieloru dtale si ale publicului romanu.

Versurile: Eu si ea — Nina, — Dorulu meu, — Te-am iubitu, — Fluerasiulu meu, — nu se potu publicá.

Proprietariu, redactoru respundietoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului trecut.